

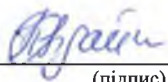
Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогічне партнерство закладів дошкільної освіти у вихованні дітей» для здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 012 Дошкільна освіта освітньої програми «Дошкільна освіта».

Розробники: Козубовська Ірина Василівна, професор, доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи;
Милян Жанна Іванівна, викладач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

протокол № 15 від « 27 » червня 2024 р.

Завідувач кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

(підпис)

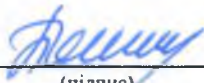
/Оксана ПОВІДАЙЧИК/

(прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

протокол № 8 від « 27 » червня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії факультету суспільних наук

(підпис)

/Олена ПОПАДИЧ/

(прізвище та ініціали)

© Козубовська І.В., Милян Ж.І., 2024 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2024 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	3	3
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	6	6
	Лекції:	
	30	10
	Практичні (семінарські):	
	30	8
Форма підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
	Самостійна робота:	
	60	102

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Педагогічне партнерство закладів дошкільної освіти у вихованні дітей**» є формування у майбутніх бакалаврів дошкільної освіти усвідомлення сутності педагогічного партнерства та особливостей його реалізації у закладі дошкільної освіти, готовності до налагодження партнерських стосунків у взаємодії всіх учасників освітнього процесу (дітей, батьків і осіб, які їх замінюють, педагогів), різних соціальних, культурних інституцій.

Основними *завданнями* курсу є:

- оволодіння студентами методами, формами, прийомами, засобами та технологіями організації освітнього процесу в контексті педагогічного партнерства;
- ознайомлення з роллю та місцем сім'ї в організації освітнього простору;
- засвоєння основ педагогіки партнерства у роботі з сім'єю та іншими соціальними інститутами;
- формування вмінь проектування освітньо-просвітницької роботи з батьками дітей раннього і дошкільного віку для реалізації всебічного гармонійного розвитку дітей;
- усвідомлення необхідності забезпечення партнерської взаємодії на засадах педагогічної етики та культури професійного спілкування.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральної компетентності (ІК). Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальних компетентностей:

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

Спеціальних (фахових) компетентностей:

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага, толерантність).

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, полікультурне середовище, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки в полікультурному суспільстві.

КС-16. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, в тому числі представників інших національностей, попередження та протидії булінгу.

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в

роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами, в тому числі міжкультурної взаємодії.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Педагогічне партнерство закладів дошкільної освіти у вихованні дітей» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 9 Вступ до спеціальності;
- ОК 10 Історія педагогіки;
- ОК 13 Теорія виховання;
- ОК 14 Дошкільна дидактика;
- ОК 19 Дитяча психологія;
- ОК 22 Сучасні заклади дошкільної освіти в Україні і за рубежом;
- ОК 33 Педагогічна практика (ознайомча);
- ОК 35 Педагогічна практика в групах раннього віку;
- ОК 36 Педагогічна практика в групах молодшого дошкільного віку.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Дошкільна освіта», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами, дітей – представників етнічних меншин.	ПРН 3
Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.	ПРН 5
Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами	ПРН 6
Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.	ПРН 13
Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.	ПРН 16
Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.	ПРН 17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Педагогічне партнерство закладів дошкільної освіти у вихованні дітей»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Вміти працювати з дітьми різного віку і різного рівня розвитку, в тому числі з обдарованими, дітьми, представниками етнічних меншин, дітьми з особливими освітніми потребами.	ПРН 3

Забезпечувати ефективну взаємодію ЗДО, школи і родини на засадах партнерства.. Залучати батьків до реалізації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.	ПРН 5
Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами. Усвідомлювати реальну дієвість різних педагогічних впливів, обирати найбільш оптимальні варіанти педагогічного впливу.	ПРН 6
Залучати родину до управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти.	ПРН 13
Планувати і забезпечувати реалізацію різних педагогічних заходів у взаємодії з фахівцями суміжних галузей, батьками, громадськістю з метою забезпечення всебічного розвитку дітей.	ПРН 16
Здійснювати виховання дітей на засадах суб'єкт-суб'єктної взаємодії і розвивального міжособистісного педагогічного спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтованого спілкування з батьками.	ПРН 17

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання з дисципліни: залік, тести, доповіді-повідомлення, презентація результатів виконання індивідуальних завдань.

Аудиторна, самостійна та індивідуальна робота здобувача забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, конспектами лекцій, науковою літературою та періодичними виданнями, дистанційною організацією навчання в системі Moodle, методичними рекомендаціями для самостійної роботи; тестовими завданнями для контролю та самоконтролю знань, умінь і навичок.

Самостійна робота також містить: опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовка до практичних занять; систематизацію вивченого матеріалу перед підсумковим контролем; розроблення схем, таблиць, діаграм, мультимедійних презентацій тощо.

До індивідуальної роботи у процесі вивчення навчальної дисципліни відносяться творчі й індивідуальні навчально-дослідні завдання, зокрема: підготовка реферативних матеріалів на актуальні теми професійно орієнтованої проблематики та його презентація; пошук в комп'ютерних мережах додаткового навчального матеріалу до запропонованих викладачем тем; аналіз підручників; збір інформації та ознайомлення із зарубіжним досвідом, що стосується певної навчальної проблеми тощо.

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються різноманітні методи та форми навчання:

Методи та форми організації навчальної діяльності студентів: лекція, практичне заняття, самостійна робота, консультація.

Словесні методи навчання: лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж.

Наочні методи навчання: спостереження, ілюстрація, демонстрація, презентація.

Практичні методи навчання: вправи, тестування.

Методи навчання залежно від типу пізнавальної діяльності студентів: інформаційно-рецептивний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий (евристичний).

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: ділові та рольові (драматизація) ігри, дискусії і диспути, студентські наукові конференції, створення ситуації емоційно-моральних переживань, створення ситуації пізнавальної новизни та зацікавленості.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: індивідуальне опитування здобувачів вищої освіти на практичних заняттях, письмовий контроль, виконання практичних завдань, самостійна робота, доповідь, мультимедійна презентація.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	50	100
12	12	13	13		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота								Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	50	100
8	6	6	6	6	6	6	6		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	5	30	8	30
Виконання індивідуальних завдань	2	10	2	10
Навчання на онлайн-платформах з поданням сертифікату про результати навчання*	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	8	100	11	100

*Здобувачі освіти можуть отримати бали за вивчення окремих питань змісту дисципліни через навчання на масових відкритих онлайн-курсах в Україні за умови наявності відповідного сертифікату (Prometheus, EdEra, Дія. Цифрова освіта, ППО, Всеосвіта та ін.). Наприклад, платформа Дія. Цифрова освіта – онлайн-курс «Якісне освітнє середовище дитячого садка» (<https://osvita.diia.gov.ua/courses/educational-environment-of-a-kindergarten>); платформа Prometheus – онлайн-курси «Школа та громада для дитини» (<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/shkola-ta-hromada/>), «Благополуччя та Захист Дітей» (<https://learning.ceinternational1892.org/explore/blagopoluchchya-ta-zahist-ditey>); платформа EdEra – онлайн-курси «Створюємо простір дитинства разом» (<https://study.ed-era.com/courses/course/4088>), «Дивись, слухай, спрямовуй» (<https://study.ed-era.com/courses/course/4282>), «Родина для дитини: виховання дітей, які залишилися без турботи батьків» (<https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5275>)

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

До письмової контрольної роботи допускаються всі студенти, незалежно від кількості балів,

отриманих на практичних заняттях і презентації індивідуального завдання. Після виконання програми змістового модуля у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль, який оцінюється від 1 до 50 балів. Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право з дозволу деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Модульна контрольна робота складається з 30 тестових завдань у Google-формі, кожне завдання оцінюється в один бал. А також, здобувачам дається по 2 індивідуальні практичні завдання, кожне завдання оцінюється в 10 балів. Результати виконаних індивідуальних практичних завдань, оцінюються відповідно до індивідуального та креативного підходу у вирішенні поставлених завдань.

40-50 балів – здобувач виконав завдання запропонованого йому варіанта в повному обсязі і виявив при цьому:

- глибокі та повні знання матеріалу дисципліни;
- вільне володіння науковою термінологією;
- творчу самостійність;
- високу культуру оформлення знань та відповідний рівень умінь і навичок.

30-39 балів – здобувач виконав завдання запропонованого йому варіанта в повному обсязі, вичерпно реалізував усі питання, виявив творчу самостійність, добре орієнтується в сучасних проблемах основ педагогіки, продемонстрував високу культуру оформлення знань, належний рівень умінь та навичок, але в роботі наявні окремі несуттєві помилки. Ставиться за виконання 75 % усіх завдань.

20-29 балів – здобувач виявив задовільні знання матеріалу, але допустив при цьому окремі грубі фактичні помилки та неточності, а культура оформлення знань та рівень його умінь і навичок ще недостатні. Правильно виконано більше 50% запропонованих завдань

10-19 балів (оцінка «незадовільно») – здобувач не виявив достатніх фахових знань з предмета, не досяг реалізації завдання через загальну слабку орієнтацію в програмовому матеріалі, а культура його мовлення й оформлення знань незадовільні. Завдань виконано менше від 50 %.

За роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, а також за самостійну роботу кількість балів залежить від дотримання наступних вимог: повний обсяг виконання навчальних завдань, своєчасність; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань та ініціативність у навчальній діяльності.

1-9 балів – не в змозі викласти зміст питань, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, вирішує завдання, які потребують однослівної відповіді.

0 балів – здобувач не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковим семестровим контролем з дисципліни «Педагогічне партнерство закладів дошкільної освіти у вихованні дітей» є іспит, який проводиться в усній формі.

Відповідно до «*Положення про порядок та методик проведення семестрових (курскових) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті*» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вмів самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому

числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;

- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, C) заслуговує здобувач, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувач, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачу, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Академічна доброчесність: політика щодо академічної доброчесності учасників освітнього

процесу формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності з урахуванням норм «Положення про академічну доброчесність в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (затверджене вченою радою університету від 23.02.2017 р., протокол № 3).

Правила перезарахування кредитів у випадку мобільності: політика щодо перезарахування кредитів ЄКТС у випадку мобільності формується з урахуванням норм «Положення про порядок визнання (перезарахування) кредитів ЄКТС для учасників програм академічної мобільності у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» (затверджене вченою радою університету від 30.05.2019 р., протокол № 6).

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті: політика щодо визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, формується з урахуванням норм «Положення про порядок визнання в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих протягом неформальної та / або інформальної освіти (затверджене вченою радою університету від 18.12.2023 р., протокол № 11).

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Педагогічне партнерство в умовах освітніх змін: вітчизняний та зарубіжний досвід.

Тема 1. Сутність педагогічного партнерства та його основні завдання в сучасній дошкільній освіті.

Сучасні зміни в освітньому просторі України. Гуманістична спрямованість дошкільної освіти.

Зміст та сутність понять «педагогіка партнерства» і «педагогічне партнерство». Стратегії, принципи, завдання педагогічного партнерства. Педагогічне партнерство як стратегія розширення соціально-педагогічної діяльності закладів дошкільної освіти. Формування моделі гармонійної партнерської взаємодії.

Тема 2. Ідеї педагогіки партнерства в історико-педагогічній ретроспективі.

Етапи становлення та розвитку ідей педагогіки партнерства в історико-педагогічній ретроспективі. Характеристика основних положень гуманної педагогіки. Розв'язування ключових категорій педагогіки партнерства в теоретико-практичній діяльності західноєвропейських (Д. Дьюї, Я. Корчак, М. Монтессорі, С. Холл, Ф. Фребель, С. Френе та ін.) та українських (О. Дорошенко, Н. Лубенець, С. Русова, В. Сухомлинський та ін.) педагогів-гуманістів.

Тема 3. Сучасні стратегії педагогічного партнерства в закладах дошкільної освіти.

Стратегії, принципи педагогіки партнерства. Характеристика складових педагогіки партнерства. Особливості реалізації педагогіки партнерства в дошкільній освіті. Учасники педагогічного партнерства, їх функції. Спільна діяльність вихователя і дітей, вихователів і батьків вихованців на засадах взаєморозуміння, єдності інтересів і прагнень щодо особистісного розвитку дітей дошкільного віку.

Тема 4. Зарубіжний досвід педагогічного партнерства.

Педагогічне партнерство в освіті країн Європейського Союзу. Досвід партнерської взаємодії батьків із освітніми закладами у Скандинавських країнах. Врахування прогресивного досвіду європейських країн щодо організації педагогічного партнерства в українському дошкільлі. Традиції педагогічного партнерства в Австралії. Особливості країн Далекого Сходу у реалізації педагогічного партнерства. Педагогічне партнерство в освіті країн Північної та Південної Америки.

Модуль 2. Педагогічне партнерство в дошкільній освіті

Тема 5. Організація педагогічного партнерства в ЗДО як умова забезпечення якості освіти дітей дошкільного віку.

Сучасні заклади дошкільної освіти. Дитячі будинки сімейного типу, будинки дитини. Освітній процес у сучасних закладах дошкільної освіти. Особистісно-орієнтована модель навчання. Взаємодія всіх учасників освітнього процесу. Взаємна повага суб'єктів освітнього процесу.

Особливості партнерської взаємодії в умовах полікультурного регіону.

Інклюзія в дошкільній освіті. Діти групи ризику. Адаптація дітей внутрішньо переміщених осіб в соціум. Взаємодія з психологічною службою.

Тема 6. Дитиноцентризм – ключовий принцип педагогіки партнерства.

Сутність поняття «дитиноцентризм». Педагогічні умови створення у закладі дошкільної освіти освітнього середовища, спрямованого на реалізацію потреб, інтересів, можливостей дітей дошкільного віку. Роль вихователя дітей дошкільного віку у реалізації принципу дитиноцентризму.

Тема 7. Реалізація індивідуального підходу до розвитку дитини в умовах педагогіки партнерства.

Сутність поняття «індивідуальний підхід». Значення індивідуального підходу до розвитку дитини дошкільного віку в умовах педагогіки партнерства. Урахування вікових та індивідуальних особливостей дітей, забезпечення їхнього психологічного комфорту. Сучасний вихователь очима дітей дошкільного віку. Формування моделі партнерської взаємодії «педагог – діти». Уроки спілкування з дитиною. Інструменти педагогіки партнерства. Вправи на налагодження взаємодії між дітьми. Ранкова зустріч як засіб формування взаємоповаги і толерантності дошкільника.

Тема 8. Сутність, етапи партнерської взаємодії ЗДО з батьками та особами, що їх замінюють.

Сутність взаємодії ЗДО з батьками та особами, що їх замінюють, у процесі педагогічного партнерства. Показники готовності батьків до педагогічної взаємодії. Типи взаємодії ЗДО з батьками (компенсаторні, залучення батьків до освітнього процесу, координаційні). Етапи залучення до педагогічного партнерства батьків та осіб, що їх замінюють; алгоритм взаємодії вихователя з родинами вихованців. Система роботи педагогічного колективу ЗДО з батьками та особами, що їх замінюють. Робота педагогічного колективу ЗДО з дітьми та батьками внутрішньо переміщених осіб. Особливості взаємодії з неблагополучними сім'ями.

Тема 9. Форми педагогічного партнерства ЗДО з батьками та особами, що їх замінюють.

Форми педагогічного партнерства з батьками та особами, що їх замінюють: інформаційно-просвітницькі, інформаційно-комунікаційні (сайт, блог, viber-група, методичний навчальний чат, вебконференція, онлайнвий педагогічний марафон), індивідуальні, групові (колективні), творчі (проекти, спільні святкові ранки, розваги дітей і дорослих, пізнавально-розважальні засоби, тематичні благодійні акції, виставки, тематичні тижні).

Тема 10. Суб'єкт-суб'єктна взаємодія вихователя і дітей дошкільного віку.

Реалізація цінностей дошкільної освіти у педагогічній взаємодії вихователя з дітьми.

Формування моделі партнерської взаємодії у системі «педагог-дитина»; «дитина-дитина». Інструменти педагогічного партнерства, їх характеристика. Реалізація індивідуального підходу до розвитку особистості дитини в умовах партнерської (суб'єкт-суб'єктної) взаємодії. Правила спілкування дорослого (вихователя, батьків) з дитиною раннього та дошкільного віку. Налагодження партнерської взаємодії дітей у різних видах діяльності.

Тема 11. Педагогічне партнерство ЗДО з НУШ та іншими соціальними інститутами.

Поняття про соціальний інститут. Види, функції соціальних інститутів. Педагогічне партнерство закладу дошкільної освіти з НУШ: зміст, форми взаємодії учасників освітнього процесу.

Педагогічне партнерство ЗДО з різними соціальними інститутами: благодійний фонд, громадська організація, бібліотека, дитячий театр, музей іграшки, будинок творчості, туристична компанія, психологічна служба, соціальні служби, правоохоронні органи, медичні та спортивні заклади.

Тема 12. Педагогічне партнерство на основі інтеграції дошкільної освіти та додаткових освітніх послуг.

Інтеграція дошкільної освіти в загальну систему освіти України. Реалізація додаткових

освітніх послуг у ЗДО.

Нормативні документи, що регулюють організацію додаткових освітніх послуг у державних та комунальних закладах дошкільної освіти. Види платних послуг у сфері освітньої діяльності, їх характеристика.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
6-й семестр						
Модуль 1. Педагогічне партнерство в умовах освітніх змін: вітчизняний та зарубіжний досвід.						
Тема 1. Сутність педагогічного партнерства та його основні завдання в сучасній дошкільній освіті.	9	2	2			5
Тема 2. Ідеї педагогіки партнерства в історико-педагогічній ретроспективі	11	4	2			5
Тема 3. Сучасні стратегії педагогічного партнерства в закладах дошкільної освіти	9	2	2			5
Тема 4. Зарубіжний досвід педагогічного партнерства.	13	4	4			5
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	42	12	10			20
Модуль 2. Педагогічне партнерство в дошкільній освіті.						
Тема 5. Організація педагогічного партнерства в ЗДО як умова забезпечення якості освіти дітей дошкільного віку.		4	4			5
Тема 6. Дитиноцентризм – ключовий принцип педагогіки партнерства.		2	2			5
Тема 7. Реалізація індивідуального підходу до розвитку дитини в умовах педагогіки партнерства.		2	4			5
Тема 8. Сутність, етапи партнерської взаємодії ЗДО з батьками та особами, що їх замінюють.		2	2			5
Тема 9. Форми педагогічного партнерства ЗДО з батьками та особами, що їх замінюють.		2	2			5
Тема 10. Суб'єкт-суб'єктна взаємодія вихователя і дітей дошкільного віку.		2	2			5
Тема 11. Педагогічне партнерство ЗДО з НУШ та іншими соціальними інститутами.		2	2			5
Тема 12. Педагогічне партнерство на основі інтеграції дошкільної освіти та додаткових освітніх послуг.		2	2			5
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль		18	20			40
Разом за семестр	120	30	30			60

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
6-й семестр						
Модуль 1. Педагогічне партнерство в умовах освітніх змін: вітчизняний та зарубіжний досвід.						
Тема 1. Сутність педагогічного партнерства та його основні завдання в сучасній дошкільній освіті.	9	0,5	0,5			8
Тема 2. Ідеї педагогіки партнерства в історико-педагогічній ретроспективі	9	0,5	0,5			8
Тема 3. Сучасні стратегії педагогічного партнерства в закладах дошкільної освіти	10	1	1			8
Тема 4. Зарубіжний досвід педагогічного партнерства.	11	1	1			9
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	39	3	3			33
Модуль 2. Педагогічне партнерство в дошкільній освіті.						
Тема 5. Організація педагогічного партнерства в ЗДО як умова забезпечення якості освіти дітей дошкільного віку.	11	1	1			9
Тема 6. Дитиноцентризм – ключовий принцип педагогіки партнерства.	9,5	1	0,5			8
Тема 7. Реалізація індивідуального підходу до розвитку дитини в умовах педагогіки партнерства.	11	1	1			9
Тема 8. Сутність, етапи партнерської взаємодії ЗДО з батьками та особами, що їх замінюють.	10,5	1	0,5			9
Тема 9. Форми педагогічного партнерства ЗДО з батьками та особами, що їх замінюють.	10,5	1	0,5			9
Тема 10. Суб'єкт-суб'єктна взаємодія вихователя і дітей дошкільного віку.	10,5	1	0,5			9
Тема 11. Педагогічне партнерство ЗДО з НУШ та іншими соціальними інститутами.	9	0,5	0,5			8
Тема 12. Педагогічне партнерство на основі інтеграції дошкільної освіти та додаткових освітніх послуг.	9	0,5	0,5			8
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	81	7	5			69
Разом за семестр	120	10	8			102

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Сутність педагогічного партнерства та його основні завдання в	2	0,5

	сучасній дошкільній освіті.		
2	Ідеї педагогіки партнерства в історико-педагогічній ретроспективі	2	0,5
3	Сучасні стратегії педагогічного партнерства в закладах дошкільної освіти	2	1
4	Зарубіжний досвід педагогічного партнерства.	4	1
5	Організація педагогічного партнерства в ЗДО як умова забезпечення якості освіти дітей дошкільного віку.	4	1
6	Дитиноцентризм – ключовий принцип педагогіки партнерства.	2	1
7	Реалізація індивідуального підходу до розвитку дитини в умовах педагогіки партнерства.	4	0,5
8	Сутність, етапи партнерської взаємодії ЗДО з батьками та особами, що їх замінюють.	2	0,5
9	Форми педагогічного партнерства ЗДО з батьками та особами, що їх замінюють.	2	0,5
10	Суб'єкт-суб'єктна взаємодія вихователя і дітей дошкільного віку.	2	0,5
11	Педагогічне партнерство ЗДО з НУШ та іншими соціальними інститутами.	2	0,5
12	Педагогічне партнерство на основі інтеграції дошкільної освіти та додаткових освітніх послуг.	2	0,5
	Разом	30	8

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Складання хронологічного ланцюжка розвитку теоретичних ідей педагогічного партнерства та їх впровадження у практику дошкільної освіти.	6	10
2	Аналіз визначальних принципів педагогіки партнерства	6	10
3	Вивчення передового досвіду педагогічного партнерства у дошкільній освіті	6	10
4	Інновації педагогічного партнерства	6	10
5	Зарубіжний досвід педагогічного партнерства освіти та сім'ї у вихованні дітей.	6	12
6	Педагогічна етика в розрізі педагогічного партнерства	6	10
7	Спілкування, взаємодія, співпраця – основа педагогічного партнерства	6	10
8	Сім'я та родина як головні партнери у вихованні дітей.	6	10
9	Форми педагогічного партнерства ефективні у національно-державницькому вихованні дітей.	6	10
10	Педагогічне партнерство у процесі соціалізації дитини.	6	10
	Разом	60	102

6.5. Індивідуальні завдання

До індивідуальної роботи у процесі вивчення навчальної дисципліни відносяться творчі й індивідуальні навчально-дослідні завдання, зокрема: аналіз практичних ситуацій; підготовка реферативних матеріалів на актуальні теми з елементами наукового дослідження та його презентація; презентація власних досліджень, підготовка до олімпіад, конференцій; написання есе; виконання вправ різного рівня складності, складання і розв'язування задач, тестових завдань; розробка моделей, явищ і процесів; анотація опрацьованої додаткової літератури (відеофільмів,

переглянутих у відео-лабораторіях); розробка сценаріїв виховних справ які реалізуються у спільній діяльності ЗДО і батьків; анотація прочитаної літератури з елементами науково-дослідної роботи; пошук в комп'ютерних мережах додаткового навчального матеріалу до запропонованих викладачем тем; аналіз підручників; збір інформації та ознайомлення із зарубіжним досвідом, що стосується партнерської взаємодії

Завдання (max. – 5 б.)

1. Підготуйте глосарій змістового модуля «Педагогічне партнерство» (8 термінів), обґрунтувати їх актуальність.
2. Підготуйте есе щодо доцільності впровадження зарубіжних моделей педагогічної просвіти батьків в українське дошкілля.
3. Підготуйте презентацію про досвід педагогічного партнерства в галузі дошкільної освіти в одній із зарубіжних країн (країна за вибором студента).
4. Розробіть план-конспект ранкової зустрічі з дітьми дошкільного віку з метою формування спільноти (вікова група за вибором студента). Матеріал має бути доступним для сприймання певної вікової категорії дітей та стимулювати їх пізнавальні інтереси. Даний матеріал представити для обговорення на практичному занятті).
5. Підготуйте есе з теми: «Складові мотиваційного компонента педагогічної готовності керівника закладу дошкільної освіти до управління взаємодією з батьківською спільнотою».
6. Розробіть схематичну модель форм педагогічної взаємодії суб'єктів освітнього процесу ЗДО і НУШ. Прокоментувати доцільність такого педагогічного партнерства.
7. На основі опрацювання законодавчих та нормативних документів, перспективного досвіду закладів дошкільної освіти України, власного педагогічного досвіду підготувати перелік додаткових освітніх послуг для дітей дошкільного віку та обґрунтувати їх вибір. Визначити зобов'язання вихователя та батьків щодо їх організації (не менше 3-4 послуг, вікова категорія дітей за вибором студента).
8. Підготуйте орієнтовний план з організації роботи закладу дошкільної освіти з батьківською спільнотою. Даний план представити для обговорення на практичному занятті.
9. Складіть план-конспект консультації для батьків щодо однієї з актуальних проблем виховання дошкільників. Підібраний матеріал консультації представити для обговорення на практичному занятті.
10. Підготуйте запитання до одного із представників гуманістичної педагогіки минулого (персоналія на вибір студента) для уявного інтерв'ю на тему «Життєдайність педагогічного партнерства» (5-6 запитань).
12. Розробіть макет інформаційного сайту сучасного ЗДО. Підготовлений макет сайту презентувати та представити для обговорення на практичному занятті.
13. Складіть перелік основних принципів із захисту інтересів дитини при розв'язанні проблемних ситуацій з батьками вихованців та обґрунтуйте вибір складових переліку.
14. Розробіть проєкт партнерської взаємодії вихователів з батьками вихованців на тему «Буккросинг у дитячому садку» (як мотивувати дітей і батьків обмінюватися книжками) з метою долучення до міжнародного соціального руху BookCrossing. Підібраний матеріал представити для обговорення на практичному занятті.
15. Визначіть і презентуйте засоби виховання сучасних батьків та скласти їх орієнтовний зміст. Підібраний матеріал представити для обговорення на практичному занятті.
16. Складіть план залучення батьків як експертів на заняттях в ЗДО. Матеріал має бути доступним для сприймання певної вікової категорії дітей та стимулювати їх пізнавальні інтереси. Підібраний наочний матеріал представити для обговорення на практичному занятті.

Теми рефератів / презентацій (max. – 5 б.)

1. Організація педагогічного партнерства в ЗДО як умова забезпечення якості освіти дітей раннього та дошкільного віку.
2. Педагогіка партнерства – ключовий компонент виховання дитини з особливими освітніми потребами.
3. Педагогічне партнерство дошкільного закладу з батьками дошкільників.
4. Педагогіка партнерства в педагогічній діяльності Василя Сухомлинського.
5. Педагогіка партнерства: принципи та практики.

6. Партнерська взаємодія в інклюзивній освіті.
7. Педагогіка партнерства: особливості реалізації принципів соціального партнерства.
8. Психолого-педагогічний супровід та партнерство з батьками осіб з особливими освітніми потребами.
9. Партнерська взаємодія як необхідна умова забезпечення гуманістичної спрямованості освітнього процесу.
10. Взаємодія педагогів і батьків дітей з особливими освітніми потребами як педагогічна проблема.
11. Партнерство як соціально-психологічна технологія в роботі з мігрантами та внутрішньо переміщеними особами.
12. Педагогіка партнерства в управлінській діяльності.
13. Гуманізація педагогічних взаємин – основа педагогіки партнерства.
14. Сучасні аспекти педагогіки партнерства в контексті ідей Василя Сухомлинського.
15. Взаємодія дитячого садка з батьками у трудовому вихованні дітей.
16. Взаємодія дитячого садка з батьками у вихованні морально-вольових якостей дітей.
17. Співробітництво дитячого садка з сім'єю в естетичному вихованні дітей.
18. Партнерство дошкільного закладу та сім'ї у патріотичному вихованні дітей.
19. Робота закладу дошкільної освіти у формуванні педагогічної ігрової культури батьків.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Програмне забезпечення: інформаційні технології та засоби електронного навчання: Microsoft Office; Microsoft Excel; система електронного навчання УжНУ Moodle; електронна пошта на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ; особистий кабінет викладача на основі відкритих медіа ресурсів корпорації Google (Google Meet, GoogleClassroom тощо); сайти ЗВО; офіційний сайт МОН України <http://www.mon.gov.ua> тощо.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Актуальні проблеми дошкільної освіти : колективна монографія / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; С. Семчук, С. Попиченко [та інші]; за заг. ред. В. М. Кушнір. Умань : Візаві, 2021. 252 с.
2. Взаємодія закладу дошкільної освіти та сім'ї у вихованні самостійності дітей старшого дошкільного віку: навчально-методичний посібник / укл.: О. В. Лісовець. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2022. 99 с.
3. Дошкільна та початкова освіта в сучасному педагогічному просторі: [монографія] / за заг. ред. О. В. Лобової, С. М. Кондратюк. СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2020. 352 с.
4. Нові форми роботи з батьками дошкільників / упор. Л.М. Вовтова, В.О. Маренич. Харків: Основа, 2022. 159с.
5. Педагогічне партнерство з різними соціальними інституціями :навч.-метод. посіб. для студ. ф-ту дошк. та спец. освіти / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Залізняка А. М. Умань : Візаві, 2023. 124 с.
6. Педагогіка українського дошкілля: Ч. 2. / Лисенко Н.В., Кирста Н.Р. К. : Видав. Дім «Слово», 2019. 360 с.
7. Педагогіка українського дошкілля: Ч. 3. / Лисенко Н.В., Кирста Н.Р., Лазарович Н.Б. К. : Видав. Дім «Слово», 2019. 376 с.
8. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : Підручник. 4-те вид., перероблене. Київ : ВЦ «Академія», 2018. 408 с.

Нормативно-правова база

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти): нова редакція. URL: <https://mon.gov.ua/static->

[objects/mon/sites/1/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text).

2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
3. Закон України «Про дошкільну освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>.
4. Закон України «Про охорону дитинства». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>.
5. Наказ МОН України «Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форми власності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0520-15#Text>.
6. Наказ МОН України «Про затвердження Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16#Text>.
7. Наказ МОН України «Про затвердження Типового договору про навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації або про надання додаткових освітніх послуг навчальними закладами». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0329-02#Text>.
8. Постанова КМ України «Про затвердження норм та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2021-%D0%BF#Text>.
9. Постанова КМУ «Про державну національну програма «Освіта» («Україна XXI століття»). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/896-93-%D0%BF#Text>.

Додаткова література

1. Безсонова О. Вчимося діяти у конфліктах із батьками. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2019. № 5. С. 47–50.
2. Бельська Г. Особистість педагога у вимірі запитів XXI століття. *Дошкільне виховання*. 2019. № 4. С. 3–5.
3. Біла І. М. Освітньо-виховні стратегії Японії. *Обдарована дитина*. 2011. № 10. С. 51-58. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/1861/4/20.pdf>.
4. Воробель М. Сучасні підходи до організації дошкільного виховання у Німеччині *Молодь і ринок*. 2011. № 8 (79). С. 151–155.
5. Воскобойнікова-Гузєва О. Соціальне партнерство як чинник розвитку бібліотечно-інформаційної сфери України. *Бібліотечний вісник*. 2014. № 4. С. 3, 6.
6. Гавриш Н., Ліннік О. Дитячий садок – початкова школа: переЗавантаження?! *Дошкільне виховання*. 2019. № 9. С. 3-9.
7. Дурманенко О.Л. Освітня діяльність у групах раннього віку: навчально-методичний посібник. Луцьк : ФОП Мажула Ю. М., 2022. 188 с.
8. Єсьман І. В. Модель чуттєвої комунікації як окремих напрям у системі виховання батьків. *Педагогічний альманах*. 2013. Вип. 20. С. 23–26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedalm_2013_20_5.
9. Іванюк Г. І. Новаторські ідеї Василя Сухомлинського в контексті розбудови Нової української школи. *Наукові записки*. Випуск 171. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: Портал наукових часописів ЦДПУ імені В. Винниченка, 2018. С. 49–54.
10. Козак Л. Сучасна дошкільна освіта: європейський досвід. *Освітологічний дискурс*, 2017. № 3–4 (18–19). С. 235–251.
11. Козубовська І., Розлуцька Г., Савко О. Взаємодія школи і родини у вихованні молодших школярів: вітчизняний і зарубіжний досвід: методичні рекомендації для бакалаврів і магістрів початкової школи. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 28 с.
12. Колишкіна А. П. Методичні рекомендації до самостійної роботи з курсу «Педагогічне партнерство з різними соціальними інституціями» : методичні рекомендації. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. 48 с.
13. Каньоса Н.Г. Теорія та методика співпраці ДНЗ з родинами: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський, 2015. 121 с.
14. Кочерга О. Психологічний аспект народження партнерства. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2019. № 2. С. 4–12.
15. Кравчинська Т. С. Педагогіка партнерства: основні ідеї, принципи та сутність: підготовка керівних та педагогічних кадрів до реалізації Концепції Нової української школи: зб. ст. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. Харківська академія неперервної освіти, м. Харків, Україна. С. 85-88.
16. Освітнє середовище закладу дошкільної освіти: технології проектування : навч.-метод.

посібник / О. Д. Рейпольська, І. М. Гудим, Л. І. Зайцева, І. В. Луценко, В. О. Луценко, Г. Г. Цветкова; за ред. О. Д. Рейпольської. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 222 с.

17. Педагогіка партнерства: реалії та перспективи : зб. матер. Всеукр. наук.-практ. конференції, присвяченої 104-й річниці від дня народження В. Сухомлинського, 11-12.10.2022 / уклад. О.Е. Жосан, В.В. Войтко. Кропивницький, 2022. 374 с.

18. Перепелюк І. Досвід Польщі з організації партнерства сім'ї і дошкільного навчального закладу у вихованні дитини. *Педагогічний процес: Теорія і практика (серія: Педагогіка)*. 2017. № 4 (59). С. 152–158.

19. Савинова Н. Компетентісне навчання і партнерська взаємодія: уникаємо помилок. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2019. № 2. С. 13–20.

20. Сербіна Н., Січкач І., Молочко М. Дитячий садок, батьки та школа: форми ефективної взаємодії. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2019. № 1. С. 43–48.

21. Швацька О. С. Партнерські взаємини між дошкільним закладом і сім'єю. *Дошкільний навчальний заклад*. 2011. № 9. С. 47–51.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Електронний репозитарій ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-it/dspace>.
2. Методичний матеріал. URL: <http://www.metodportal.net>.
3. Наукова бібліотека ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>.
4. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
5. Про Національну програму виховання дітей та учнівської молоді в Україні <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6-98601-04>.
6. Педагогіка. URL: <https://pedagogika.at.ua>.
7. Сайт електронного навчання ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>.
8. Українська педагогіка. URL: <http://ukped.com>.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібно підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібно підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібно підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20___/ 20___ н.р. без змін; зі змінами (Додаток___).
(потрібно підкреслити)

протокол №___ від «___» _____ 20___ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)